

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท

ตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๖๑๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๗ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทนั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาที่ว่า ห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนและห้างหุ้นส่วนจำกัดจะเลิกโดยไม่ชำระบัญชีได้หรือไม่

ปัญหาข้อนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณามาตรา ๑๐๖๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วเห็นว่า การเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียนนั้นผู้เป็นหุ้นส่วนจะตกลงกันให้จัดการทรัพย์สินโดยวิธีอื่นในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันโดยไม่ต้องมีการชำระบัญชีก็ได้ ทั้งนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๓/๒๕๓๗ วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานอยู่แล้ว ส่วนการเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๐๘๐ วรรคแรก บัญญัติว่า “บทบัญญัติว่าด้วยห้างหุ้นส่วนสามัญข้อใด ๆ หากมิได้ยกเว้น หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปโดยบทบัญญัติแห่งหมวด ๓ นี้ ท่านให้นำมาใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดด้วย และในหมวด ๓ อันว่าด้วยห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นก็ได้มีบทบัญญัติมาตราใดบัญญัติยกเว้นหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดไว้เป็นประการอื่น” ฉะนั้น บทบัญญัติในเรื่องการเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญ (ม.๑๐๖๑) จึงต้องใช้บังคับในกรณีการเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องถือว่าการเลิกห้างหุ้นส่วนจำกัดไม่จำเป็นต้องชำระบัญชี เช่นเดียวกับการเลิกห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียน

๒. ปัญหาว่า บริษัทจำกัดจะเพิ่มทุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยไม่ออกหุ้นใหม่ แต่เพิ่มมูลค่าหุ้นเดิมให้สูงขึ้นจะทำได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณามาตรา ๑๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วเห็นว่า การเพิ่มทุนของบริษัทนั้นจะต้องทำด้วยการออกหุ้นใหม่เท่านั้น จะทำโดยเพิ่มมูลค่าหุ้นเดิมหาได้ไม่ จริงอยู่ในมาตรานี้ใช้ถ้อยคำว่า บริษัทจำกัดอาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ด้วยการออกหุ้นใหม่โดยมติพิเศษของที่ประชุมผู้ถือหุ้น แต่ย่อมเป็นที่เข้าใจว่าคำว่า “อาจ” นั้นประกอบคำว่า “เพิ่มทุน” เท่านั้น หาได้ประกอบคำว่า “ออกหุ้นใหม่” ไม่ ฉะนั้นการเพิ่มทุนของบริษัทจึงต้องทำโดยออกหุ้นใหม่ จะทำโดยเพิ่มมูลค่าหุ้นเดิมหาได้ไม่ อนึ่ง เมื่อเทียบเคียงกับบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒๔ เรื่องการลดทุน ซึ่งบัญญัติว่า “บริษัทจำกัดจะลดทุนของบริษัทลงด้วยลดมูลค่าของแต่ละหุ้น ๆ ให้ต่ำลง หรือลดจำนวนหุ้นให้น้อยลง.....ก็ได้” จะเห็นได้ว่า ถ้ากฎหมายประสงค์จะให้เพิ่มทุนโดยเพิ่มมูลค่าหุ้นเดิมให้สูงขึ้นได้แล้ว ก็น่าจะต้องบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งตั้ง

กรณีการลงทุนตามมาตรา ๑๒๒๔ ดังกล่าวแล้ว

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย
(นายหยุต แสงอุทัย)
เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๗